

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 36.

Lýsingaprisur fyri pøtiteglu: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 5. september 1936.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 142.

10. árg.

Føroyatíðindis skt. Jørgen

riður um kapp við teir heidnu frá Marokko í móti teirri kúgaðu arbeidarafjöldini í Spania.

Undir kristindómsins kápu roynir hann at goysa ósannindir úr sær og hylja teirra spansku rebellanna brotsverk, ið er hitt søguliga størsta, ið nakar hevur útint móti landi og landsmonnum sínum.

Hvør er hesin sankta Jørgen?

Flestir gita uppá x, ið er hin negativi fyrrverandi blaðstjóri á „Føroyatíðindi“.

Onkur annar gítur uppá fyrrverandi málsmann kommunistanna í Føroyum, systurson blaðsins kannuberara.

Og:

Hví berjist so Spania?

Tað er sagt, at frekleiki verður væl løntur. Men mál skal vera við øllum — eisini við tí ónærsliga. Tí hjá honum, sum ikki kennir hógv, verður ætlanin at breyta. Og hjá tí freka er tað »livið um at gera«, at ætlanin ikki brestur; hansara lyndi er verunliga so óruddiligt og illa-vorðið, at tað, ikki at kunna útfinna sína skemdarættan, rakar aftur á hann við týnandi og spreingjandi megi. Og tí er tað, so lógið tað ljóðar, ikki minst umráðandi hjá tí freka at kunna sær hógv. Men at duga henda »kunstin« er fám freklyntum manni givið. Hin freklyndi er vanliga ikki miskunnaður við skil og mannakunneika. Hitt bulvirkna, óstortsliga er oftum hansara eyðkenni og ger tað, at hansara atburði verður at standa til »Skræk og Advarsel« fyri onnur menniskju og gerst so stalt umvegis til viðmæli fyri hann ella tey, ið hin freki vil týna av jørðini.

Sum eitt talandi dømi um henda bulvirkna, illavörðna og eiturprongda freklynta móttøðumannin kunnu vit nevna »Føroyatíðindis« ella tess sveina álop á arbeidaraflokkin og hansar oddamann — her er tað P. M. Dam, ið skal bikast og týnast.

»Føroyatíðindis« buldoggaálop á P. M. Dam og arbeidararørsluna er vorðið til »grin«, láturligt í mannaeygum, so langt uttanfyri alt mark tað gongur í frekleika. Vit hava av og á offrað nakrar teigar her í blaðnum fyri at sýnt okkara heiðraða lesarum lyndi á hesum buldoggum. Vit kunnu so stalt gjarna latið tað verið nóg mikið,

og annars loyvt hesum skemdar-gestum í tógn at dálka seg sjálfar eftir »alle Kunstens Regler« — til »Skræk og Advarsel« móti teimum sjálvum og viðmæli fyri okkum. Men vit vilja kortini skoyta nokur orð til tær tær seinastu skarnshyttarnar, ið blaðsins . . . »rebellar« hava tveitt móti arbeidararørsluni og fyrst og fremst einum av hennara leiðarum, P. M. Dam.

Tann eina byttan eitur: »Hvor fører det hen?« Hon stendur í nr. 33 í ár. Her er ein »rebellur« frammi við »Moral og Ansvar«. Undir einum stormi av »Sprogets vulgære Blomster« móti arbeidaraflokkinum leggur hann »Ansvar« fyri tí ringa standi í Fróðbiar sókn á heróarnar á forurum fyri socialismuni, ið hann sigur, hevur sitið við maktina í longri tíð.

Vit vita, at alt, sum eitur sannleiki, er bannlýst frá »rebellunum« í »Føroyatíðindi« og tað til tross fyri, at teir logra sum »kristnir«. Okkum undrar tí ikki, at rebellurin Z (menn gita, at tað er x, ið hevur við gingið at vera fyrrverandi blaðstjóri »Føroyatíðindis«, er nóg mikið frekur til í blaði, sum verður lisið á Tvøroyri, hettir sær at bera fram biksvørt ósannindi. Hvat skulu »rebellarnar« gera, um teir missa ósannindini at liva av?

Standurin er ringur! Tað skulu gudarnir vita!

Men »Ansvar«! Tað er hjá rebellunum — partamonnum teirra spansku yvirgangskroppa, ið um allan heiminn nú, í radio og pressu, verður skýrður »rebellar«.

Hesir góðu harrar hava íggjøgnum tíðina sitið við ræðið bæði í sóknarstýri og vinnulívinum.

Nú, tá ið alt var við at sokka, tók arbeidarafjöldin seg saman og skúgvaði teir av pallinum í sóknarstýrinum. Men hvat var tað fyri eitt búgv, arbeidara umboðsmenn fyri 2 árum síðani yvirtók frá »rebellunum«? Ein flokja! Ein tilfiskur vavgreytur, at tað hevur tikið meginpartin av teim tveimum árunum at rudda upp og fáa skil og greiði á.

Seinasti maður, ið stóð fyri hesum húsangangs- og vavgreytsbúgv, og sum fekk í lut at avgreiða tað av hondum »rebellanna vegna«, var eingin minni enn »oddamaðurin« og marxist-revsarin »selveste Nazihovdingen« á Tvøroyri, ið tó ikki var størri, enn at hann »át tað bein, hann havnaði«. Ja, so lógið er tað, at hitt almenna, sum hann hevur domt niður og norð fyri at blanda seg í vinnulívið, at hetta almenna spældi í hansara hondum sum reiðskap fyri at ognu honum stjórnarsessin í tí av »rebellunum« umkollrenda arbeidaravirki, sum hann í »Føroyatíðindi« royndi at bita til avlís líka frá fyrsta degi av.

Tað kundi verið freistandi at nevnt dømi um standin og skilið í sóknarstýrinum, tá ið »rebellarnir« lótu ræði av hondum. Men lat tað biða til seinri. Vit lata tað standa til »rebellarnar«, um vit koma nærri inn uppá hetta!

Hin skarnshyttan eitur: »Omkring den spanske Borgerkrige« av St. J. (sankta Jørgen).

Í eitrandi hati móti arbeidaranna stremban fyri betri korum flensar hesin »hægja« frá sínum gifttonnum. Hansara samvitska er ikki smásár. Heilagt er einki hjá honum. Minni enn so. Hann aftrar seg ikki at brúka kristindómsins heilagskap sum skálka-skjól og ham, undir hvørjum hann við messandi rødd lesur signing yvir teir størstu samvitskuleysu brotsmenn móti mannaættarinnar frælsis- og lívsrættarkravi her á foldum. Samstundis sum hann hevur uppreisnarmennin í Spania sum halgar, ið berjast fyri eini heilagari sak, goysir hann úr sær tær frekasta lygnir móti arbeidarafjöldini og aftrar seg ikki við at gera rangt til rætt. Men sum vanligt fyri »rebellarnar«, kann hann sær ikki hógv, men gongur so langt yvir sannleiksmark, at hann letur seg sjálvan úr í tann mun, at hvør einasti lesari blaðsins, særliga teir, ið hava radio og hava

Spania vil keypa føroyskan fisk fyri enskan pening og vøru.

Úr Barcelona er komið boð uppá føroyskan fisk. Tað eru tó bert 7000 ballur, teir vilja keypa. Teir vilja gjalda o. u. helvtina í enskum peningi og restina í vøru.

Undir slikum viðurskiftum, sum Spania nú er stalt í, er tað neyvan lætt at fáa ein slíkan handil í lag, og menn ivast í, um tað letur seg gera. Helst skuldi varan verið tikið alt fyri eitt, so ótrygt alt er í Spania nú.

Í Føroyum liggja nú o. u. 35.000 ballur av klippfiski - umframt allan saltfiskin.

KØDCENTRALEN

TIL 173. KONGEBROEN TIL 173.

Alltí 1. Kl. ungt Oksekød,
Pølse og Konserver.
En Gros & En Detail.
Bygdeordrer ekspederes omg.

Jørdin.

Slokkrot.

Eingin eplasjúka er so vanlig í Føroyum sum slokkrot, hon er at síggja í at kalla hvørjari eplaveltu um alt landið, og ógviliga ofta eru velturnar so sjúkar av henni, at eigarin liður tap. Tí er tað vert at geva hesari sjúku ans.

Í fyrstu helvt av juli mánaði kemur sjúkan til sjóndar, plantur ymsastaðni í veltuni stogga í vøxstrinum, gulna og doyggja so smátt um smátt burtur. Tá plantan er vorðin sjúk, avlagast bløðini og kurlast saman (sjúkan nevnt eisini krulusjúka ymsastaðni í Føroyum). Tað pettið av slokkinum, sum er niðri í moldini, verður vatnugt, hált og dimt á liti. Seteplið er vorðið til slíggj alla tæri heilt burtur, so tómt skalið liggur eftir. Nýggj eplir koma ikki undir, ella verða ið hvussu er »ertrar«.

Soleiðis er sjúkan, tá hon kemur tíðliga, men hon kann eisini koma seinni á árinum. Tá doyggja planturnar vanliga ikki og gulna ikki so upp, men bløðini kurlast, og slokkurin verður dokkur og háltur í moldini. Eplir koma undir sum vanligt, men seteplið er burtur ella vorðið til slíggj.

Orsøkin til hesa sjúku er ein baktería. Tað ræður so nógv um veðurlíkindini, um henda baktería kann gera skaða ella ikki: Turrligt, heitt veður forðar sjúkuni, meðan vátligt og kølið veður fremur hana.

Sjúkan kann koma úr jarðarvatninum á eplið er tá at síggja sum blálig til svart røtsár á eplunum. Sjúkan kann eisini

givið sær far um tey spansku viðurskiftini, duga at síggja »ulvin í roði« aftanfyri ta kristnu kápu. Hann knúsar so stalt sínar egnu tenn og ríður sítt egna skinn í lepar í fólkaeygum.

Hesin rebelski »hyklarinn« — vit megu hava loyvi at nýta hesa merking — gongur hart fram móti P. M. Dam fyri, at hann sum skúla lærari skal hava forsvarað »rebellanna«, uppreisnar móttøðumennin, og kastar P. M. Dam fyri at fara við ósannindum um viðurskiftini í Spania.

Aftaná ein herviligan orðastreyt, ið domir P. M. Dam og allar socialistar til heljar sum gudloysingar, endar hesin »heilagi« sankta J. grein sína við hesum orðum:

»Sandheden om det, der i Dag foregår i Spanien, er: at paa den ene Side kæmper Regeringspartiet for Indførelse af kommunalistisk Diktatur og Udryddelse af Kristendommen og paa den anden Side kæmper Oprørerne for Indførelse af en demokratisk Forfatning paa Kristendommens Grund.«

Heiðraða lesarar! Hava tit á nokrum sinni verið vitni til eina frekari lygn í kristindómsins navni?

(Meira).

